

پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «افضل مردم، کسی است که عاشق عبادت باشد». خصوصیت نخست عشق به عبادت، درواقع اهل عبادت بودن و انس با عبادت است. خصوصیت دوم، دوست داشتن عبادت با دل و به صورت ذاتی است. کسی که عاشق عبادت است، نه از روی احساسات بلکه از روی عبادت باطنی و ذاتی، عاشق خداوند است. خصوصیت سوم، مباشرت تمام اجزای بدن در عبادت خداوند است و کسی که دارای این خصوصیت است، از تمام کارهای زندگی اش می زند تا خداوند را عبادت کند. در آیه ۱۶ سوره سجده آمده است: **تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ**. خداوند متعال در این آیه شریف، خصوصیت افرادی را که عاشق عبادت هستند، این گونه بیان می کند، «پهلوهایشان از بسترها در دل شب دور می شود(به پا می خیزند و رو به درگاه خدا می آورند) پروردگار خود را با بیم و امید می خوانند و از آنچه به آن ها روزی داده ایم، انفاق می کنند».

هرکاری در زندگی ساعت مشخص و اندازه دقیق دارد، اما عبادت خداوند متعال، هیچ حدودمرزی ندارد و محدود به ساعت و مکان مشخصی در روز نمی شود. انسانی که عاشق عبادت است، از هر فرصتی برای ارتباط با خداوند استفاده می کند. در آیه شریف دیگری درباره ذکر و یاد کردن خداوند آمده است: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا...** «ذِکرا کنید! ای کسانی که ایمان آورده اید، خدا را فراوان یاد کنید». معنای این آیه شریف، درواقع همان ذکر بی حد است، چرا که در همه حال انسان باید به یاد خدا باشد و هرکاری که انسان به خاطر خدا و قربت الی...! انجام می دهد، خود در نگاه علمای دین، ذکر عملی محسوب می شود و این گونه می شود که تمام زندگی انسان، رنگ بندگی خدا و عبادت می گیرد.

حضرت علامه مصباح یزدی در پاسخ به این سؤال که چگونه می شود همه اعمال ما تبدیل به عبادت شود، می فرمایتند: «آنکه حتی ۱۰ درصد و قمتان هم صرف آن نمی شود، می شود کاری کرد که صد درصدش عبادت بشود؟ مخصوصا با توجه به آن ملاک ارزشی که اسلام معرفی می کند، یعنی کار برای خدا و این حرف ها. آیا می شود تمام فعالیت های زندگی آدم، شکل عبادت پیدا کند. آن هم عبادت های خیلی ارزشمند سطح بالا؟ عبادتی که آدم برای خدا انجام می دهد، چنین چیزی می شود یا این خواب و خیالی است؟ اجمالا عرض می کنم که بله، می شود. طبعا خواهید پرسید آخر چطور می شود؟ ما ۹۰ درصد زندگی مان صرف تأمین نیازمندی هایمان می شود، این چطور می شود؟ یعنی فکر خوردن و خوابیدن و ساختن منزل و ازدواج و بچه داری و این ها نباشیم و همه اش برویم نماز بخوانیم؟ چطور می شود که آدم صد درصد نیروهایش صرف عبادت بشود؟ اسلام آمده و این را حل کرده است. گفته است هرکدام از این کارهایی که برای رفع نیازمندی هایت انجام می دهی، اگر نیت اصلی ات اطاعت خدا باشد، عبادت می شود. من مثلا فقیری را در کوچه می بینم و دلم برایش می سوزد و برای ارضای عاطفه خودم به او کمکی می کنم اما اگر این را برای خدا انجام بدهم و چون خدا این را دوست دارد، عبادت می شود».

این گونه اگر همواره به دنبال رضایت و اطاعت حق باشیم، همواره درحال عبادت خواهیم بود و درواقع آنچه در زندگی باعث می شود غیر خدا در زندگی ما جا پیدا کند، گرایش های باطل، هوای نفسانی و ارتباطات اشتباهی است که ما داریم و همواره باید سعی کنیم حال خودمان را با توجه به رضایت حق و مسیر دین و روش اهل بیت (ع)، با زبایی و اصلاح کنیم و اگر این گونه باشیم، می توانیم امید به عاقبت نیک و نیک بختی داشته باشیم، این شا...!

برگرفته از خطبه های نماز جمعه مشهد

تنظیم: حجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

اعمال

واجبات و مستحبات مبعث

حمیده ذاکری(«به او گفت بخوان... تا پیش از این کلمات او، محمد(ص)، مردی صادق، امین، خوش اخلاق و نیکو صفت و نیکو کردار بود که آراسته بود به فضایل اخلاقی و شهره بود به آن فضایل، شاید هم او می دانست که رسالت در وجودش برای جهانیان مستور است و بعید هم نبود، زیرا مادر و پدر بزرگوارش و همه کسان او از زمان تولد بر معجزات شگفت آوری شهادت داده اند. در هر صورت بعد از شنیدن این کلمات، او تنها در زمانه خودش شهره نبود، بلکه نامش در گوش تاریخ پیچید به پیامبری و پیام آوری انزوسی حق تعالی برای ترویج یکتا پرستی، برای اینکه در هر عصر و دوره ای، مردم با انتخاب دین اسلام به زیورهای اخلاقی و الهی آراسته شوند و از بدی ها دوری کنند. برای این روز مبارک، روز بیست و هفتم رجب، روز مبعث، اعمالی در کتب مختلف ذکر شده است. در ادامه، منتخبی از این اعمال را برای شما آورده ایم.

- **اعمال شب بعثت پیامبر(ص)**
- **اول:** غسل کردن در این شب، مستحب است.
- **دوم:** «شیخ طوسی» در کتاب «مصباح المتعجد» روایتی را از امام جواد(ع) نقل کرده است که آن حضرت فرمودند: در ماه رجب، شبی است که از تمام آنچه خورشید بر آن می تابد، بهتر است و آن شب بیست و هفتم ماه رجب است که در صبح این شب، رسول خدا(ص) به رسالت مبعوث شد و از شیعیان ما هر کسی در آن شب عملی را انجام دهد، پاداش آن به اندازه عمل شصت سال خواهد بود. از آن حضرت سؤال شد: چه عملی در آن شب بهتر است؟ فرمودند: در شب از خواب برمی خیزی و نمازی با این کیفیت به جای می آوری؛ در هر رکعت، یک مرتبه «سوره حمد» و «سوره توحید» را می خوانی و پس از پایان نماز، هرکدام از سوره های «حمد» و «توحید» و «قلق» و «ناس» را «چهار مرتبه» می خوانی، بعد از آن چهار مرتبه می گویی: «لَا إِلَهَ إِلَّا... وَآ... أَكْبَرُ... وَشَئْحَان... وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ» و چهار مرتبه: «ا... رَبِّي لَا شَرِيكَ لَهُ شَيْئًا».
- **سوم:** دوازده رکعت نماز مثل اعمال شب نیمه رجب، در مفاتیح الجنان آمده است.
- **چهارم:** زیارت حضرت امیرمؤمنان علی (ع).

- **روز عید مبعث:**
- **اول:** تطهیر بدن درکنار پاکی روح و جان، در دین اسلام توصیه شده و غسل کردن در این روز مبارک نیز توصیه شده است.
- **دوم:** روزه بودن در این روز، مستحب است. روز مبعث یکی از چهار روزی است که در طول سال برای روزه گرفتن امتیاز ویژه دارد و برای آن ثوابی برابر با هفتاد سال روزه در نظر گرفته شده است.
- **سوم:** به تعداد زیاد، صلوات و درود بفرستید.
- **چهارم:** زیارت حضرت رسول (ص) و امیرالمؤمنین (ع) را بخوانید.
- **پنجم:** شیخ طوسی از ابوالقاسم حسین بن روح روایت کرده است که در این روز، دوازده رکعت نماز به جا بیاورید. در هر رکعت، سوره «حمد» و سوره ای که آسان باشد، بخوانید و پس از گفتن تشهد و سلام، بین هر دو رکعت این دعا را با این فراز بگویید: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَخْجُذْ وَلَدًا...». هنگامی که از نماز و دعا فارغ شدید، این سه کار را انجام دهید: هفت بار هریک از سوره های «حمد» و «قل هُوَا... أَحَدٌ، وَ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ» و «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ» و «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» و «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ» و «آیت الکرسی» را بخوانید. بعد از آن هفت بار بگویید: «لَا إِلَهَ إِلَّا... وَآ... أَكْبَرُ... وَ شَئْحَان... وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ». در ادامه هفت بار: «ا... رَبِّي لَا شَرِيكَ لَهُ يَهُ شَيْئًا، خدا، خدا، پروردگار من است، چیزی را برای او شریک نمی آورم» و بعد از آن، هر دعایی که می خواهید، بخوانید.
- **ششم:** در کتاب «اقبال» و در بعضی نسخه های «مصباح» آمده است که در این روز، این دعا را بخوانند: «يَا مَنْ أَمَرَ بِالْعَفْوِ وَالتَّجَاوُزِ وَصَحَّنَ نَفْسَهُ الْعَفْوَ وَالتَّجَاوُزَ يَا مَنْ عَفَا وَتَجَاوَزَ أَغْفِي لَكَ كُلَّ عَنِي اللَّهُمَّ وَقَدْ أَكْدَى الْقَلْبُ، وَأَغْيَبَ الْجِلْهَ وَالْمَذْهَبُ، وَذَرَسْتَ الْأَمَالَ، وَانْقَطَعَ الرَّجَاءُ إِلَّا مَنَكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ ...».

امام زمان (عج): **إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ مُحَمَّدًا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ وَتَكَمَّ بِهِ نِعْمَتُهُ**
بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۹۴

روشنا

امام زمان (عج): **خداوند حضرت محمد(ص) را برانگیخت تا رحمتی برای جهانیان باشد و نعمت خود را تمام کند.**

بررسی عظمت مبعث در گفت وگو با حجت الاسلام والمسلمین میرلوحی

بعثت

آمنه مستقیمی| بعثت پیامبر خاتم (ص) نه فقط برای ما مسلمانان بلکه برای تمام انواع بشر نقطه عطف تاریخ محسوب می شود؛ بعثتی که آثار آن در زمان و مکان محصور نمانده و مرزهای تاریخ و جغرافیا را در نور دیده است و تا قیام قیامت، عالم را از برکات خود بهره مند می کند. این را که سر این همه عظمت چیست و چرا بعثت نبوی چنین اهمیتی دارد، در گفت وگو با حجت الاسلام والمسلمین سید مصطفی میرلوحی، عضو هیئت امان و هیئت علمی دانشگاه امام صادق (ع) و کارشناس مذهبی، بررسی کرده ایم.

اهل بیت (ع) فرمودند: «شیعه ما کسی است که به صداقت در گفتار، وفای به عهد و ادای امانت، متعهد باشد». مهم آنکه در مکتب ائمه معصوم (ع) رعایت این سه فضیلت اخلاقی فقط در برابر مؤمنان، شیعیان یا مسلمانان توصیه نشده است، بلکه حتی در برابر دشمنان هم باید آن ها را رعایت کرد؛ چنان که از امام سجاد(ع) و نیز امام باقر(ع) و امام صادق(ع) نقل شده است حتی اگر قاتل امام حسین (ع) شمشیر خود را به ما امانت دهد، به او باز می گردانیم؛ یعنی انسان وقتی به کسی قولی می دهد و تعهدی می کند، حتی اگر مخاطبش هم دین و هم کیش او نباشد و فراتر از آن کافر و بت پرست باشد، باید به عهد خود وفا کند و این اخلاق، خروجی و رهاورد بعثت نبی خاتم (ص) است.

آیا فاصله گرفتن از عصر بعثت و دست یافتن به پیشرفت های علمی و فناوری ها، ما را از اخلاق بی نیاز می کند یا فلسفه بعثت پیامبر اکرم (ص) حقیقتی جز این را می گوید؟

مبعث شریف پیامبر (ص) و رسالت نبوی برای زمانی خاص نیست که مردم بگویند ما از جاهلیت عبور کرده ایم. این فضایل محصور در زمان نیست، ۱۴۰۰ سال پیش تخلف، شیوه خاص خود را داشت و امروز هم که فناوری ها رشد کرده اند، باز هم دروغگو، دروغ می گوید و اهل تقلب است و حتی اگر استاد دانشگاه باشد، از حق دانشجو و کلاس می دزدد و با استفاده از ابزار نمره، از دانشجویان سوء استفاده می کند، باید توجه داشت مدارک تحصیلی بالا تأثیری بر فضایل اخلاقی نمی گذارند؛ چه بسیار افرادی که با مدرک فوق دکتری به انسانیت خیانت کرده اند! این نشان می دهد انسان در بالاترین مدارج علمی و تحصیلی هم که باشد، اگر اخلاق را رعایت نکند، نتیجه علمش می شود بمب هایی که در هیروشیما و ناکازاکی یا کردستان و امروز در غزه و لبنان و بر سر مردم بی گناه ریخته می شود و استخوان های بچه ها را هم ذوب می کند. این بمب ها را انسان عادی نساخته است، بلکه تولید نخبگان علمی است که از نظر اخلاق در پایین ترین سطوح قرار دارند.

باتوجه به معنای بعثت که معنای برانگیختگی و تکامل دارد و باتوجه به آنکه فلسفه بعثت پیامبر(ص) مکارم اخلاق معرفی شده است، امروز چقدر نیازمند تکرار این بعثت در دستاوردهای علمی واجتماعی خود هستیم؟

اخلاق برای ما حکم نان شب را دارد، اینکه ما موشک بسازیم و اورانیوم غنی کنیم، ما را از اخلاق بی نیاز نمی کند. اتفاقا هرچه انسان بیشتر از علم بهره ببرد، بیشتر به اخلاق نیازمند می شود. به فرموده قرآن کریم و معصومان (ع)، هرچه علم آدمی واقعی تر باشد، خشوع در او افزایش می یابد، نه آنکه با ارتقای مدارج و مدارک علمی، فخر فروشی و قدرت طلبی کند. در روایت است: «عالم و دانشمند کسی است که هرچه علمش بیشتر شود، سربه زیرتر و افتاده تر می شود»؛ یعنی عبودیت و خشوع بیشتر و ابراز بندگی و خدمت به مردم به بیشتر؛ چون مردم عیال... و خانواده خدا هستند و هم فرموده امیرالمؤمنین (ع)، مردم یا در خلقت یا در دین با ما یکی هستند.

هرچه در علم پیش می رویم، باید به اخلاق بیشتر آراسته شویم تا مبادا علم ما فاسد شود. این برانگیختگی و بعثت روزانه که در روایات توصیه شده است در انتهای هر روز صورت بگیرد. اهمیت بسیار دارد، به ویژه در ماه های رجب و شعبان که مثل اردوی علمی دانشجویی است و ما را آماده ضیافت الرحمن می کند.

پیامبر (ص) چگونه به این نعمت عظیم، جلوه بیرونی بخشیدند و جامعه را از آن بهره مند کردند، آیا قدرت و ثروت را دستمایه قرار دادند یا راهبردی دیگر را به خدمت گرفتند؟

رسول خدا(ص) درصدد کشورگشایی، قدرت طلبی و جنگ و درگیری و تفاخر و تکاثر نبودند و درحالی که بشر چهارده قرن پیش به پول و ثروت و تعداد کشتگان رقیب و دشمن و تعداد شترها و گوسفندانش تفاخر می کرد، پیامبر(ص) فضایی را ایجاد کردند که صداقت در گفتار، ادای امانت و وفای به عهد، مایه مباهات و فضیلت به شمار می رفت و این تجلی و جلوه اعظم و بزرگ ترین نعمت خداست، باید توجه کرد که فطرت الهی و دست نخورده ما میل به راستی و وفاداری دارد، چنان که وقتی از کودک خردسال بخواهند به دروغ بگویند پدر یا مادرش نیستند، تعجب می کند و به لکنت می افتد؛ چون دروغ در فطرت الهی و صحیح انسانی او جای ندارد اما وقتی سه چهاربار مجبور شود دروغ بگوید، عادت می کند، هرچند که در فطرت الهی او نباشد.

حجت الاسلام والمسلمین میرلوحی: مهم ترین کار رسول اعظم (ص)، دعوت مردم به مکارم اخلاق بود، چنان که حضرت ختمی مرتبت (ص) خود در بیان فلسفه بعثت و رسالتشان فرمودند: «إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ»؛ یعنی به راستی که من مبعوث شدم تا شرافت های اخلاقی را کامل و تمام کنم(و به مردم پیامورم)؛ با همین مکارم، حضرت از میان اعراب جاهلی که به تعبیر امیرالمؤمنین (ع) کارشان غارتگری و کشتن دختران بود و شبانه حمله می کردند و نوامیس مردم را به غارت می بردند و اموالشان را مصادره می کردند، عمارها، مقدادها، ابوذرها و سلمان ها را تربیت کردند؛ شخصیت هایی که نه تنها به حقوق دیگران تجاوز و تعدی نمی کردند، بلکه اهل یدار با بالاترین درجات آن بودند؛ چنان که سوره مبارک انسان در وصف ایثاری مثل امیرالمؤمنین (ع)، حضرت زهرا(ع) مرثیه(ص) و امام حسن(ع) و امام حسین (ع) و بخشیدن افطاشان به یتیم، اسیر و مسکین، نازل شد.

آیا این ارزش ها و تجلیات اعظم منت و نعمت مبعث نبوی، محصور در همان صدر اسلام و حیات بابرکت پیامبر(ص) و اهل بیت (ع) است یا در تاریخ استمرار و تأثیر دارد؟

تا خدا، خدایی می کند، صداقت و راستی در رأس مکارم اخلاقی قرار دارد. در کتاب های اخلاقی به صدها فضیلت اشاره شده است اما همه آن ها و نیز روایات پیامبر(ص) و ائمه (ع) بر این سه خصیصه تأکید می کنند. امام صادق (ع) در تعریف شیعه واقعی